

ИЗВЕШТАЈ О ОЦЕНИ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ

Презиме, име једног родитеља и име	Костић Станко Марина
Датум и место рођења	10.6.1971., Краљево

Основне студије

Универзитет	Универзитет у Нишу
Факултет	Медицински факултет
Студијски програм	медицина
Звање	доктор медицине
Година уписа	1990
Година завршетка	1996
Просечна оцена	8,32

Мастер студије, магистарске студије

Универзитет	
Факултет	
Студијски програм	
Звање	
Година уписа	
Година завршетка	
Просечна оцена	
Научна област	
Наслов завршног рада	

Докторске студије

Универзитет	Универзитет у Нишу
Факултет	Медицински факултет
Студијски програм	Јавно здравље
Година уписа	2009
Остварен број ЕСПБ бодова	175
Просечна оцена	9,87

НАСЛОВ ТЕМЕ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

Наслов теме докторске дисертације	Квалитет живота и ниво стигматизације оболелих од хроничног хепатитиса Ц
Име и презиме ментора, звање	Биљана Коцић, редовни професор
Број и датум добијања сагласности за тему докторске дисертације	НСВ бр. 8/19-01-002/15-020 од 2.4.2015. године

ПРЕГЛЕД ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

Број страна	177
Број поглавља	9
Број слика (шема, графикона)	0
Број табела	55
Број прилога	3

**ПРИКАЗ НАУЧНИХ И СТРУЧНИХ РАДОВА КАНДИДАТА
који садрже резултате истраживања у оквиру докторске дисертације**

Р. бр.	Аутор-и, наслов, часопис, година, број волумена, странице	Категорија
1	<p>Kostić Marina, Kocić Biljana, Todorović Branislav. Stigmatization and discrimination of patients with chronic hepatitis C. <i>Vojnosanit Pregl</i> 2016; 73(12): 1116 - 24</p> <p>Циљ студије је идентификација присуства стигматизације и дискриминације оболелих од хроничног хепатитиса Ц (ХХЦ) и да се испита утицај социодемографских фактора на појаву стигматизације. Методe. Ова студија пресека обухватила је испитанике са ХХЦ и спроведеном антивирусном терапијом који су анонимно попуњавали структурисани упитник састављен од социодемографских питања и хепатитис Ц стигма скале. Резултати. Од 154 испитаника 61,7% је мушког пола; 72,1% из града; 59,7% са средњом школом; 61,7% радило је пре болести, а после 31,8%; 45,5% незадовољавајућег материјалног стања; 54,5% ожењено/удато; у заједници са супружником и децом 37,7%; у сопственој кући/стану 86,4%; 5,2% је напустио партнер; 35,7% конзумирало је дрогу. Статистичка значајност стигма скоро нађена је код напуштања од стране партнера. Мушкарци се значајно нису слагали са два елемента унутрашње стигме. Закључак. Због утврђеног присуства стигматизације потребно је јачање антистигма програма који ће умањити психичке и социјалне проблеме код оболелих од ХХЦ и снизити њихову стигматизацију у друштву.</p>	M23

НАПОМЕНА: уколико је кандидат објавио више од 3 рада, додати нове редове у овај део документа

ИСПУЊЕНОСТ УСЛОВА ЗА ОДБРАНУ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

Кандидат испуњава услове за оцену и одбрану докторске дисертације који су предвиђени Законом о високом образовању, Статутом Универзитета и Статутом Факултета.

ДА НЕ

Др Марина Костић испунила је све услове за одбрану докторске дисертације. Резултате својих досадашњих истраживања је објавила у већем броју научних радова публикованих у часописима са рецензијом (1 рад категорије М23, 5 радова категорије М52, 1 рад категорије М53). Први је аутор у раду у коме су описани резултати из докторске тезе објављеном у часопису категорије М23, цитираном на SCI листи.

ВРЕДНОВАЊЕ ПОЈЕДИНИХ ДЕЛОВА ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

Кратак опис појединих делова дисертације (до 500 речи)

Дисертација садржи 9 поглавља. У **уводу** кандидат је изнео савремене клиничке и епидемиолошке податке о хроничном хепатитису Ц, његовом лечењу, компликацијама и последицама са посебним освртом на квалитет живота ових пацијената и њихову стигматизацију. **Циљ рада** је јасно дефинисан у 6 тачака, а суштински се односи на испитивање квалитета живота оболелих од хроничног хепатитиса Ц, фактора који на њега утичу, као и сагледавање осећаја и степена стигматизације ових особа од стране друштва. **Материјал и методе** јасно дефинишу испитанике и критеријуме за њихово укључивање у студију, детаљно су описане дескриптивна и аналитичка метода које су употребљене у истраживању, као и коришћени инструменти, попут структурисаног упитника, упитника СФ 36, ХЦВ стигма скале, као и статистичке методе за процену квалитета добијених резултата. **Резултати** су приказани на 87 страна, систематично, уредно и прегледно. Најпре су приказани резултати везани за социо-демографске податке испитаника, као што су: старост, пол, пребивалиште, школска спрема, запосленост, материјално и брачно стање и др. Указано је да у погледу посматраних параметара постоји извесна статистички значајна разлика међу половима. У даљем испитивању сагледавано је сексуално понашање испитаника пре и после дијагностиковања болести, као и њихове навике у погледу употребе алкохола и дроге. Посебна пажња у даљем истраживању односи се на стигматизацију, тачније да ли испитиване особе имају осећај да су стигматизоване у друштву или не, а затим су извршене анализе осећаја стигматизације у односу на демографске независне варијабле (пол, пребивалиште, материјални статус, запосленост, брачно стање...). Следећи ниво испитивања обухватио је квалитет живота оболелих (физички и психички аспект) и извршена је компарација квалитета живота пре постављања дијагнозе и након тога, тачније у последњих месец дана од анкетирања. Током анализе података уочена је корелација између квалитета живота и стигматизације, па је у циљу што прецизније дефиниције ове корелације урађена униваријантна, а касније и мултиваријантна регресиона анализа независних варијабли за сваки композитни скор и подскорове СФ 36 упитника пре и после разболевања. **Дискусија** је написана на 30 страна где су коментарисани добијени резултати, утврђивана њихова биолошка прихватљивост и конзистентност упоређивањем са резултатима сличних испитивања која су објављена у домаћим или иностраним часописима. Посебна пажња и значајан обим дискусије усмерен је на стигматизацију и квалитет живота оболелих особа. Сви најзначајнији резултати испитивања су стручно и научно коректно

коментарисани, што је омогућило и доношење адекватних закључака. **Закључак** је јасно формулисан кроз 9 тачака и 5 подтачака и проистиче из резултата и дискусије и у складу је са постављеним циљевима, а чињенице изнешене у подтачкама су логични предлог мера превенције, које су базиране на уоченим резултатима испитивања. **Литература** садржи 322 референце, од којих 55% није старије од десет година, а садржи и велики број референци из литературе најновијег датума (2012.-2016.). У одељку **прилози** дата су 3 прилога који укључују епидемиолошке упитнике. У последњем делу, **биографија аутора**, приказани су најзначајнији подаци из живота, рада и образовања докторанда.

ВРЕДНОВАЊЕ РЕЗУЛТАТА ДОКТОРСKE ДИСЕРТАЦИЈЕ

Ниво остваривања постављених циљева из пријаве докторске дисертације *(до 200 речи)*

Ово испитивање спроведено је потпуно у складу са принципима доброг научно-истраживачког рада, прецизно је дефинисан наслов, одређена методологија и постављени су веома јасни циљеви, који су и остварени током израде ове епидемиолошке студије. Утврђен је квалитет живота оболелих и утицај појединих социо-демографских фактора на његов ниво. Наравно, сви аспекти квалитета живота овим испитивањем нису могли бити обухваћени, као ни сви параметри који утичу на њега, али, најважније компоненте и фактори, који се и најчешће испитују у истраживањима у свету, у потпуности су обухваћени. Утврђене су разлике у навикама и понашању оболелих пре болести и након постављања дијагнозе у оној мери у којој су и циљевима дефинисани. Свакако, могла је да се обрати пажња и на друге (које у овом испитивању нису обухваћене) навике, стилове живота и понашања испитаника, али одабрани показатељи су непосредно и тесно везани за предмет испитивања. Постављени циљ везан за стигматизацију оболелих од хроничног хепатитиса Ц не само да је у потпуности остварен, него су и утврђени фактори који доприносе осећају или реалне стигматизације у друштву, што се може користити приликом планирања превентивних активности.

Вредновање значаја и научног доприноса резултата дисертације *(до 200 речи)*

Огроман број епидемиолошких испитивања допринела су смањењу оболевања и умирања од заразних болести. Утврђени су етиолошки и фактори ризика болести, трансмисија узрочника и многи други чиниоци који имају значајну улогу у настанку зараза, чијом се елиминацијом или редукцијом смањује смртност, али и сам настанак болести. Међутим, тек последњих деценија утврђује се и квалитет живота оболелих (посебно код хроничних болести), јер није важно само преживети, већ и како наставити квалитетно живети. Доприноси српске епидемиологије у разрешавању овог проблема су релативно скромни, па свако испитивање квалитета живота на овим просторим представља својеврстан допринос овој области, посебно ако се има у виду особеност подручја, његова култура, социјална и материјална страна становника и друго. Овим испитивањем утврђени су фактори који битно утичу на квалитет живота оболелих, што омогућује предузимање одређених мера како би дошло до побољшања квалитета живота оболелих особа, што је и циљ развијених друштава последњих деценија. Посебан допринос овог рада је утврђивање осећаја стигме оболелих и нивоа праве стигме коју доживљавају у друштву. То је нова област која је код нас, па и у свету, мало испитивана, а сазнања о компонентама које утичу на њено испољавање, у мањој или већој мери, је свакако значајно и за њено отклањање у друштву.

Оцена самосталности научног рада кандидата *(до 100 речи)*

Кандидат је целокупно испитивање, сређивање резултата, њихово тумачење, дискусију, извођење закључака, као и писање саме тезе урадио самостално, наравно уз надзор ментора и стучне помоћи статистичара, чија је улога била чисто техничке и саветодавне природе. Самосталност се огледа и у препознавању проблема који је постао предмет истраживања, постављању циљева и избору материјала и методе. Анкетирање испитаника кандидат је у потпуности извео сам, а начин приказвања добијених резултата, као и графички дизајн штампане тезе, такође је самостална одлука кандидата.

ЗАКЉУЧАК *(до 100 речи)*

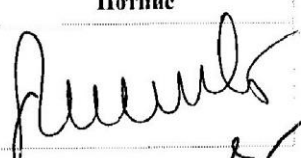

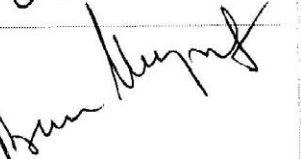
На основу детаљне анализе израђене докторске дисертације др Марине Костић, специјалисте епидемиолога, под називом Квалитет живота и ниво стигматизације оболелих од хроничног хепатитиса Ц, Комисија је мишљења да је ова дисертација самостални научни рад, урађена у складу са принципима савремених епидемиолошких испитивања, чији резултати представљају допринос у сагледавању квалитета живота и стигматизације оболелих од хроничног хепатитиса Ц, што се успешно може користити у планирању активности за смањење нивоа стигматизације и побољшање квалитета живота оболелих. Због тога Комисија предлаже Наставно-научном већу Медицинског факултета Универзитета у Нишу да усвоји позитивну оцену израђене докторске дисертације и да др Марини Костић одобри јавну одбрану.

Број одлуке ННВ о именовану Комисије

27.4.2016

Датум именовања Комисије

Вр. Одлуке 06-ЈЗ-7/09

Р. бр.	Име и презиме, звање		Потпис
1.	проф. др Бранислав Петровић медицина, епидемиологија (Научна област)	Универзитет у Нишу, Медицински факултет (Установа у којој је запослен)	
	проф. др Биљана Коцић медицина, епидемиологија (Научна област)	Универзитет у Нишу, Медицински факултет (Установа у којој је запослен)	
3.	проф. др Весна Шуљагић медицина, епидемиологија (Научна област)	Универзитет одбране у Београду, Медицински факултет Војномедицинске академије (Установа у којој је запослен)	

Датум и место:

30.12.2016. Ниш

Главни научни допринос докторске дисертације:

Последњих деценија епидемиолошка испитивања усмерена су ка утврђивању квалитета живота оболелих особа, јер је схваћено да није важно само преживети, већ и како наставити квалитетно живети. Доприноси српске епидемиологије у разрешавању овог проблема су релативно скромни, па свако испитивање квалитета живота на овим просторима представља својеврстан допринос овој области. Овим испитивањем утврђени су фактори који битно утичу на квалитет живота оболелих, што омогућује његово побољшање. Посебан допринос овог рада је утврђивање осећаја стигме оболелих и нивоа праве стигме коју доживљавају у друштву, што је први корак у њеној елиминацији.

In recent decades, epidemiological studies have been aimed at determining the quality of life of affected individuals, because it is understood that it is not important only to survive, but also how to maintain the quality of live. Serbian epidemiology contributions in solving this problem are relatively modest, but each test the quality of life in this area represents a unique contribution to this field. This disertation identified the factors that significantly affect the quality of life of patients, allowing its improvement. The special contribution of this study is determination the sense of stigma patients and the level of real stigma they experience in society, which is the first step in its elimination.

Ауторски рад докторанда из теме докторске дисертације:

Kostić Marina, Kocić Biljana, Tiodorović Branislav. Stigmatization and discrimination of patients with chronic hepatitis C. *Vojnosanit Pregl* 2016; 73(12): 1116 - 24

Укупан број публикованих радова: 49

Укупан број публикованих радова у часописима са рецензијом од 2009 до 2016. је: 1 рад категорије М23, 5 радова категорије М52, 1 рад категорије М53.

Остали радови из тог периода су: 1 рад категорије М33, 11 радова категорије М34 и 15 радова категорије М64.

Укупан број публикованих радова до 2009. је: 3 рада категорије М63 и 12 радова категорије М64.